

به نام خدا

رابطه ویژگی های شخصیتی معلمان با پیشرفت تحصیلی

مؤلف :

سیده رقیه موسوی ثابت

انتشارات بامن

(با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: موسوی ثابت، سیده رقیه، ۱۳۶۵-
عنوان و نام پدیدآور: رابطه ویژگی های شخصیتی معلمان با پیشرفت تحصیلی / مولف سیده رقیه
موسوی ثابت.
مشخصات نشر: بامن، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۹۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۰۰-۳۶-۸
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص ۸۷-۹۰
موضوع: معلمان - ویژگی های شخصیتی - پیشرفت تحصیلی
رده بندی کنگره: GN۴۶۴
رده بندی دیویی: ۳۰۶/۴۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۶۴۷۰۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: رابطه ویژگی های شخصیتی معلمان با پیشرفت تحصیلی

مولف: سیده رقیه موسوی ثابت

ناشر: انتشارات بامن

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۸۱۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۰۰-۳۶-۸

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

۵.....	فصل اول.....
۵.....	کلیات.....
۱۲.....	اهمیت موضوع.....
۱۵.....	مقدمه.....
۱۷.....	تعاریف شخصیت.....
۱۹.....	تعاریف شخصیت.....
۲۱.....	تاریخچه ارزیابی شخصیت.....
۲۸.....	چگونگی شکل گیری شخصیت.....
۳۳.....	زیگموند فروید.....
۳۴.....	ساختار شخصیت.....
۳۶.....	مبانی ویژگی های شخصیت از نظر فروید.....
۳۷.....	مراحل رشد روانی - جنسی.....
۳۹.....	نظریه ی تحلیلی یونگ.....
۳۹.....	شخصیت از نظر یونگ.....
۴۴.....	ابعاد شخصیتی در نظریه یونگ.....
۴۷.....	آیزنک و شخصیت.....
۴۷.....	آیزنک و عناصر اصلی شخصیت.....
۵۱.....	دیدگاه آدلر در مورد شخصیت.....
۵۲.....	نظریه ی آلفرد آدلر.....
۵۲.....	اصول عمده نظریه آدلر.....
۵۴.....	نظر آدلر در مورد شکل گیری شخصیت.....

- ۵۵.....تیبهای شخصیتی در نظریه آلپورت.....
- ۵۶.....رویکرد آلپورت به شخصیت.....
- ۵۷.....ساختار شخصیت از نظر آلپورت.....
- ۵۸.....ویژگی های شخصیت در نظریه گوردون آلپورت.....
- ۵۹.....پخته شدن شخصیت از نظر آلپورت.....
- ۶۰.....تیبهای شخصیتی.....
- ۶۲.....طبقه سنخ پهلوانی - صرع واره.....
- ۶۵.....عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان:.....
- ۷۴.....اهمیت و ضرورت دوره ی کودکی.....
- ۷۵.....ویژگیهای دانش آموزان (از شش تا یازده سالگی).....
- ۸۰.....ویژگی های معلمان در دوره پایه.....
- ۸۱.....ویژگی های شخصی معلمان.....
- ۸۳.....ویژگی های حرفه ای و فنی معلم.....
- ۸۴.....مهارت در برقراری روابط و مناسبات شخصی.....

فصل اول

کلیات

مقدمه

موفقیت و محبوبیت یک معلم تصادفی نیست و به عوامل گوناگون وابسته است. صفت هایی مانند موفقیت و محبوبیت نسبی هستند و نمی توان آنها را طوری تعریف کرد که مورد پذیرش همگان قرار گیرد. اما می توان با مطالعه ویژگیهای و شخصیتی معلمان موفق و محبوب، عواملی را که موجب بالا رفتن موفقیت و محبوبیت معلم می شود شناسایی کرد.

تدریس یک زمینه تخصصی است که امروزه افراد زیادی در این حرفه مشغول به کار هستند. اما برای تبدیل شدن به یک معلم برتر و افزایش فرصت پیشرفت در این حرفه باید ویژگی های یک معلم خوب را بدانید. از جمله ویژگی های یک معلم خوب می توان به آشنایی با روش های تدریس، علاقه به تدریس، آشنایی با ابزارهای آموزشی جدید و رفتار دوستانه با دانش آموزان اشاره کرد. یک معلم خوب به مراتب از فرصت های شغلی بهتری نسبت به همکاران خود برخوردار می شود و می تواند حقوق بیشتری دریافت کند. به همین دلیل است که می گوییم اگر معلم هستید، تلاش کنید تا به عنوان بهترین فرد در حرفه خود شناخته شوید. در این مطلب با ویژگی های یک معلم خوب آشنا خواهیم شد.

یقیناً یکی از سازمانهای مهم موثر در جهان امروز و آینده، سازمان آموزش و پرورش است. سازمانی که الگوی کلیه نهادها، موسسات و سازمانهای رسمی و غیر رسمی جامعه است. وظایف اساسی همچون انتقال فرهنگ و شکوفاسازی آن پرورش فرد و تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص را برعهده دارد در واقع "موضوع اساسی و محور اصلی این سازمان «انسان» است و مهمترین و دشوارترین مسأله مترتب به انسان تعلیم و تربیت اوست" (شکوهی، ۱۳۷۳).

در دنیای پیچیده و پیشرفت امروزی برای تربیت نیروی متخصص و کارآزموده، باید به نظام تعلیم و تربیت تکیه کرد، برای نیل به این اهداف بزرگ غیر از مدرسه هیچ وسیله مؤثری در اختیار نیست. معلم و دانش آموز در مجموعه ای به نام مدرسه گرد هم آمده و مکان مقدسی را به وجود می آورند که محل تعلیم و تربیت آینده سازان جامعه می باشند. اهمیت دادن به این نهاد مقدس، ارزش نهادن به آینده جامعه است. اعتلا و سربلندی هر جامعه منوط به ترقی و اعتلا نهاد آموزش و پرورش آن جامعه است و معلمان رکن اساسی این نهاد محسوب می شوند. به همین دلیل همه جوامع به معلمانی با انگیزه، علاقه مند، فعال و آگاه نیاز دارند تا بتوانند نوباوگان خود را به نحوی شایسته پرورش داده و برای آینده ای بهتر مجهز سازند (همان منبع).

به عبارت دیگر مهمترین وسیله رسیدن به جامعه ایده آل و هدف های آموزش و پرورش؛ معلم دانا و تواناست، به عنوان مثال در ایران و روم باستان، بزرگان در انتخاب معلم لایق و پاکدامن از نجیب زادگان و اشخاص با استعداد توجه زیادی داشته سعی می کردند پاکدامن ترین اشخاص را مامور آموزش و پرورش فرزندان خود کنند، زیرا که به نقش

معلم و تعلیمات او در سازندگی انسانها و ایجاد تغییرات در آنان واقف بودند. به این ترتیب اهمیت مقام معلم و تاثیر او در پیشرفت انسانها نقش اساسی داشته است. هر ملتی که دارای معلمان شایسته و مجرب باشد، بهتر می تواند هدف های مورد نظر خود را از طریق مراکز آموزشی تامین کند. بنابراین باید در انتخاب و تربیت معلم نهایت دقت را کرد تا در اجرای برنامه های آموزش و پرورش به طور صحیح و مطلوب عملی شود (تقی پور ظهیری، ۱۳۸۴).

معلم خوب و اثربخش، به طور مسلم علاوه بر بهره مندی از دانش و معلومات عمومی و تخصصی و مهارت کافی در برقراری روابط سالم بین شاگرد و معلم باید دارای تجربه علمی و عملی و همچنین خصایص شخصیتی مناسب باشد. تا در مجموع کارایی و اثر بخشی فعالیت های او تضمین شود. به عقیده بسیاری از پژوهشگران آموزشی بین کارآمدی معلمان و داشتن رفتار مناسب با دانش آموزان و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معنادار وجود دارد (همان منبع).

همچنانکه اشاره گردید در فرآیند تدریس، تنها عامل موثر تجارب و دیدگاههای علمی معلم نیست؛ بلکه کل شخصیت اوست که در ایجاد شرایط یادگیری و تغییر و تحول شاگرد تاثیر گذار است؛ معلمان عواملی هستند که به انحاء مختلف در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر دارند. امروزه نقش و اهمیت شخصیتی معلمان در پرورش استعدادها و توانایهای کودکان امری شناخته شده است. بسیاری از روانشناسان معتقدند که معلمان فرهیخته در انتقال و یادگیری مفاهیم و گسترش توانایهای ذهنی کودکان سهم به سزایی ایفا می کنند. بدیهی است فرایند یادگیری شاگردان توسط معلمان به بهترین شکل خود زمانی

صورت می گیرد که معلمان از سلامت روانی و ابعاد مختلف شخصیتی و عزت نفس بالایی برخوردار باشند (صافی، ۱۳۹۰).

بنابراین باید دست اندرکاران نظام تربیت به این نکته توجه داشته باشند؛ شناخت معلم، ویژگیها، تواناییها، استعدادهای او و همچنین تحقیق در ارتباط با دیگر ویژگیهای تاثیرگذار معلم در فرآیند آموزش امری ضروری است. از جمله این موارد ویژگیهای شخصیتی اوست که می تواند در نحوه تعامل و ارتباط او با شاگردان، والدین و دیگر دست اندرکاران تربیت و همچنین در اعمال فرآیند یاد دهی و یادگیری او تاثیر گذار باشد.

پایه و اساس هر نظام آموزشی بر استقلال فکری افراد آن جامعه استوار است. هر چه افراد جامعه نیرومندتر و سالم تر باشند جامعه سعادت‌مندتر و سالم تر خواهد بود. تردیدی نیست که سلامت و پیشرفت یک جامعه به وضع فرهنگی و تربیتی افراد آن بستگی دارد. در آموزش و پرورش نقش نیروی انسانی بسیار مهم بوده و معلم از مهم ترین عوامل در رشد و توسعه‌ی کیفی تعلیم و تربیت به شمار می آید. معلمان هسته‌ی مرکزی نظام تعلیم و تربیت و مجریان حقیقی این امر حیاتی هستند و تأثیر آنان بر جامعه به اندازه‌ی زیادی است که می توان گفت سعادت کشور در دست کسانی است که به تعلیم و تربیت فرزندان جامعه اشتغال دارند (سیف، ۱۳۸۰).

بدون شک معلمان دانا و توانا مهمترین عامل پیشرفت یک جامعه به حساب می آیند و از آنجا که معلمان با روح و روان و احساسات افراد سروکار دارند. چنانچه درست عمل نکنند، زیان های جبران ناپذیری بر جای می گذارند که جبران بعضی از آنها متأسفانه هرگز

امکان ندارد. گفته ها و رفتارهای معلم، بینش و منش وی به طور مستقیم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مؤثر است.

به عبارتی خلق و خوی، وضعیت جسمی و روحی، اخلاق، و نگرش به کار و مسئولیت معلم از جمله عواملی است که تأثیر تعیین کننده ای بر روش کار او می گذارند. معلمی که خود به علل متفاوت رفتاری، از جمله نداشتن انگیزه برای کار و بی دقتی و بی مسئولیتی روحیه سالمی ندارد چطور می تواند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تضمین کند؟ شخصیت و رفتار معلم هر کلاس از جمله عوامل تعیین کننده رفتار دانش آموزان آن کلاس می باشد. معلمی که رفتار دوستانه ای دارد، دانش آموزان را می فهمد و رفتار و هیجان هایش سازمان یافته و سالم است، دانش آموزان را برای یادگیری بیشتر برمی انگیزد و باعث می شود که دانش آموزان در کلاس بیشتر فعالیت نمایند. بنابراین، عملکرد معلمان نقش خاصی در پیشرفت اهداف تعلیم و تربیت دارد (ساعتچی، به نقل از رانیز^۱، ۱۳۷۲).

روانشناسان علاقمند به رفتارهای شغلی، معتقدند که شخصیت ۲ افراد با نوع حرفه ای که انتخاب می کنند و نحوه ی عمل آنها با آن حرفه در ارتباط است. به عبارتی افراد دارای ویژگی های مشخص، مشاغل خاصی را انتخاب و در آن زمینه درمقایسه با دیگران بهتر عمل می کنند (پروین و جان، ۱۳۸۱).

¹Raniz

²personality